

**T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**SAĞLIK KURULUŞLARINDAN
KAYNAKLANAN ATIKLARIN
YÖNETİMİ**

SAĞLIK KURULUŞLARINDAN KAYNAKLANAN ATIKLAR

1. TIBBİ ATIKLAR : Ünitelerden kaynaklanan enfeksiyöz, patalojik ve delici kesici atıklardır
2. TEHLİKELİ ATIKLAR : Ünitelerden kaynaklanan genetik, farmasotik ve kimyasal atıklardır
3. RADYOAKTİF ATIKLAR : Tekrar kullanılması düşünülmeyen her türlü radyoaktif maddeler veya radyoaktif maddelerle bulaşmış diğer malzemelerdir
4. EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR: Bahçe, mutfak ve idari birimlerden kaynaklanan genel atıklar ile kağıt, karton, plastik, cam gibi ambalaj atıklardır

ATIK YÖNETİMİ

Atığın oluşumundan bertarafına kadar risk altındaki insanların sağlığını ve çevreyi bu atıkların tehlikeli, zararlı ve enfeksiyon etkilerinden korumak için kurulması gereken bir sistemdir.

ATIK YÖNETİMİ AKIŞ ŞEMASI

1

- Atıkların Tespiti ve Sınıflandırılması,

2

- Ayrı Toplanması

3

- Geçici Depolaması

4

- Ambalajlaması

5

- Taşınması

6

- Bertarafı

TIBBİ ATIKLAR

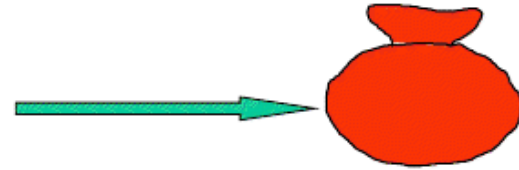
Sağlık kurumlarının aktiviteleri sırasında üretilen Enfeksiyöz, Patolojik ve Kesici-Delici Atıklar **Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği** Ek-2 de listelenmiştir.

Yönetmelik EK-2'de C, D ve E grupları altında yer alan tıbbi atıkların, başta doktor, hemşire, ebe, veteriner, diş hekimi, laboratuvar teknik elemanı olmak üzere ilgili sağlık personeli tarafından oluşumları sırasında kaynağında diğer atıklar ile karıştırılmadan ayrı olarak biriktirilmelidir.

Tıbbi atıklar

Kesici-delici atıklar

PATOLOJİK ATIKLAR (18 01 02*)

- ❖ Anatomik atık dokular , organ ve vücut parçaları ile ameliyat otopsi vb. Tıbbi müdahale esnasında ortaya çıkan vücut sıvıları,
- ❖ Biyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri

ENFEKSİYÖZ ATIKLAR (18 01 03* ve 18 02 02)*

Enfeksiyöz ajanlarının yayılımını önlemek için taşınması ve imhası özel uygulama gerektiren atıklardır.

- ❖ Mikrobiyolojik laboratuvar atıkları,
- ❖ Kan, kan ürünleri ve bunlarla kontamine olmuş nesneler,
- ❖ Kullanılmış ameliyat giysileri,
- ❖ Diyaliz atıkları,
- ❖ Karantina atıkları,
- ❖ Bakteri ve virüs içeren hava filtreleri,
- ❖ Enfekte deney hayvanı leşleri , organ parçaları

KESİCİ- DELİCİ ATIKLAR (18 01 02* ve 18 02 01*)

Batma , delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklardır.

- ❖ Enjektör iğnesi
- ❖ İğne içeren diğer kesiciler
- ❖ Bisturi
- ❖ Lam-lamel
- ❖ Cam pastör pipeti
- ❖ Kırılmış diğer cam vb.

Tehlikeli Atıklar

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği EK-2'de F grubu altında yer alan genotoksik atıklar, farmasötik atıklar, ağır metal içeren atıklar, kimyasal atıklar ve basınçlı kaplar diğer atıklardan ayrı olarak toplanırlar.

Bu atıkların bertarafı Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre yapılır.

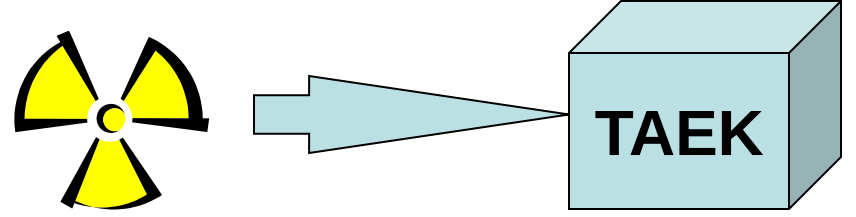

Tehlikeli Atıklar

Tehlikeli atıklar kesinlikle kanalizasyon sistemine deşarj edilemez, doğrudan havaya verilmez, düşük sıcaklıklarda yakılmaz, evsel atıklarla karıştırılmaz ve depolanarak bertaraf edilmezler.

Bu tip atıkların yönetimi ile ilgili olarak Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğı ve Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğın ilgili hükümleri uygulanır. Atık Üreticileri bu yönetmeliğın 9. maddesinde belirtilen şartları uygulamakla yükümlüdürler

Radyoaktif Atıklar

- Radyoterapi ve laboratuvar araştırmalarından artan sıvılar,
- Açık radyonükleidler ile muayene ve tedavi edilen hastaların dışkı ve idrarlarının konulduğu kapalı kaplar,

Radyoaktif Atıklar Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı hükümlerine göre toplanıp uzaklaştırılır.

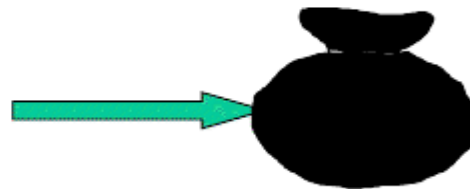
EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR

GENEL ATIKLAR

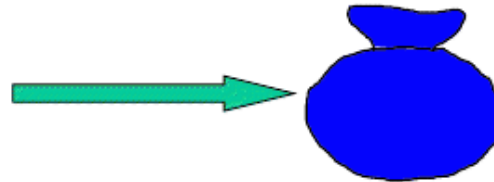
AMBALAJ ATIKLARI

Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, hasta olmayanların muayene edildiği bölümler, ilk yardım alanları, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, ambar ve atölyeler den gelen atıklardır.

Evsel atıklar

Ambalaj atıkları

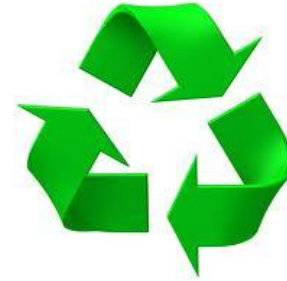

EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR

➤ AMBALAJ ATIKLARI

Tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye vs. den kaynaklanan tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir atıklardır.

- ❖ Kağıt (15 01 01)
- ❖ Karton (15 01 02)
- ❖ Mukavva (15 01 04)
- ❖ Plastik (15 01 05)
- ❖ Cam (15 01 06)
- ❖ Metal (15 01 07)

ATIK YÖNETİMİ AKIŞ ŞEMASI

1

- Atıkların Tespiti ve Sınıflandırılması,

2

- Ayrı Toplanması

3

4

5

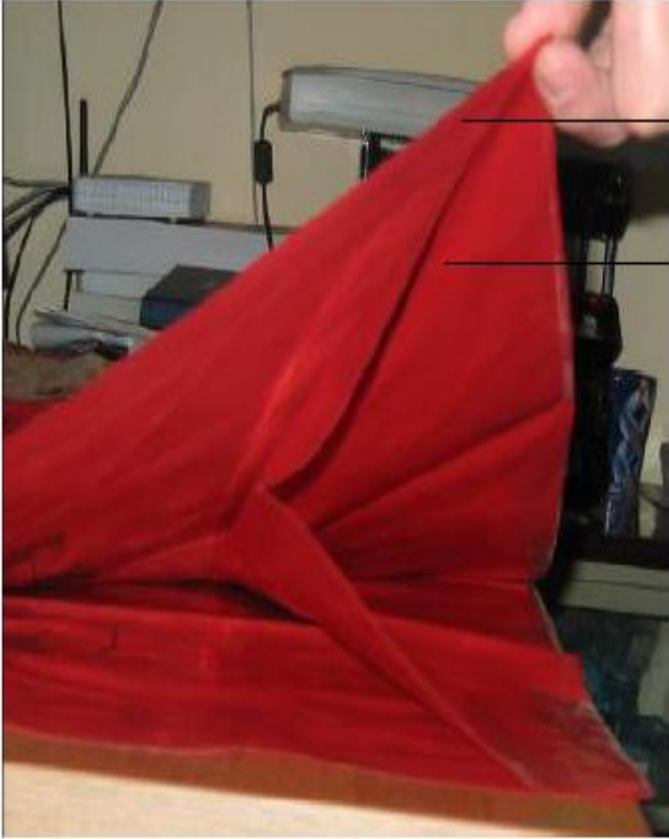
6

Tıbbi Atıkların Toplanması

TIBBİ ATIK TORBALARIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

- Yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı;
- Orijinal orta yoğunluklu polietilen hammadden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen,
- Kırmızı renkli plastik torbalar kullanılır.

TIBBİ ATIK TORBALARIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

50 }
50 } 100
μ

- Tıbbı atık torbasının çift kat kalınlığı 100 mikron olmalı

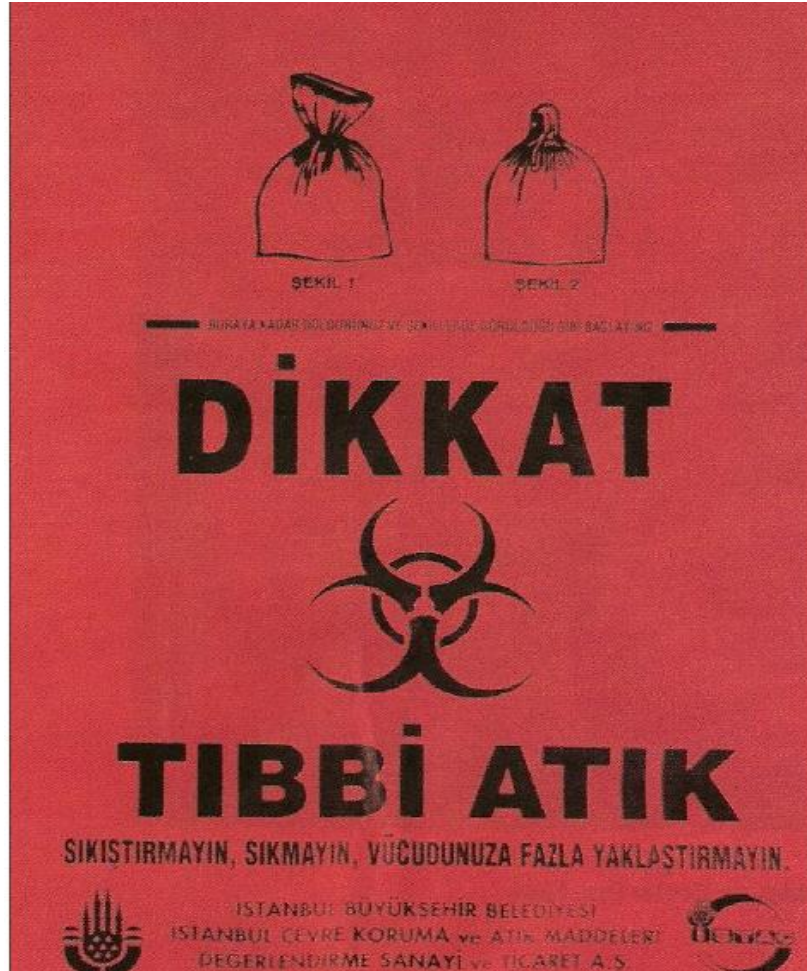
TIBBİ ATIK TORBALARIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

En az **10 kilogram**
kaldırma kapasiteli
olmalı,

TIBBİ ATIK TORBALARIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Üzerinde görülebilecek
büyüklükte ve her iki
yüzünde "**Uluslararası
biyotehlike amblemi**"
ile "**DİKKAT TIBBİ
ATIK**" ibaresini
taşımalı,
kırmızı renkli olmalı

TIBBİ ATIKLARIN TOPLANMASI

- Torbalar toplam hacminin maksimum $\frac{3}{4}$ ü kadar doldurulmalı, daha sonra sıkıca bağlanmalıdır.
- Gerekirse ikinci torba kullanılabilir. Bu torbalar tekrar kullanılamaz ve dönüştürülemez.

KESİCİ- DELİCİLERİN TOPLANMASI

Kesici- Delici kutularının Teknik Özellikleri

- Yırtılma, kırılma ve patlamaya karşı dayanıklı olmalı,
- Geçirgen olmamalı,
- Karıştırılmayan veya açılmayan olmalı,
- Her iki yüzünde uluslararası '**biyotehlike amblemi**' ve '**dikkat tıbbi atık**' yazısı bulunmalıdır.

Kutular toplam hacminin max $\frac{3}{4}$ ü kadar doldurulmalı ve asla sıkıştırılmamalıdır.

EVSEL NİTELİKLİ ATIKLARIN TOPLANMASI

Evsel nitelikli atıklar, tıbbi, tehlikeli ve ambalaj atıklarından ayrı olarak **SİYAH RENKLİ** plastik torbalarda toplanırlar.

Toplanan evsel nitelikli atıkların sağlık kuruluşunun bağlı bulunduğu İlçe Belediyesi tarafından alınması sağlanmalıdır.

AMBALAJ ATIKLARININ TOPLANMASI

Kağıt, karton, plastik, metal, cam vb. ambalaj atıkları, kontamine olmamaları şartıyla diğer atıklardan ayrı olarak **MAVİ RENKLİ** plastik torbalarda toplanırlar.

TEHLİKELİ ATIKLARIN TOPLANMASI

Cinslerine göre sınıflandırmalı, ayrı konteyner/varil /fıçılarda toplanmalı ve birbiri içersine karıştırılmamalıdır.

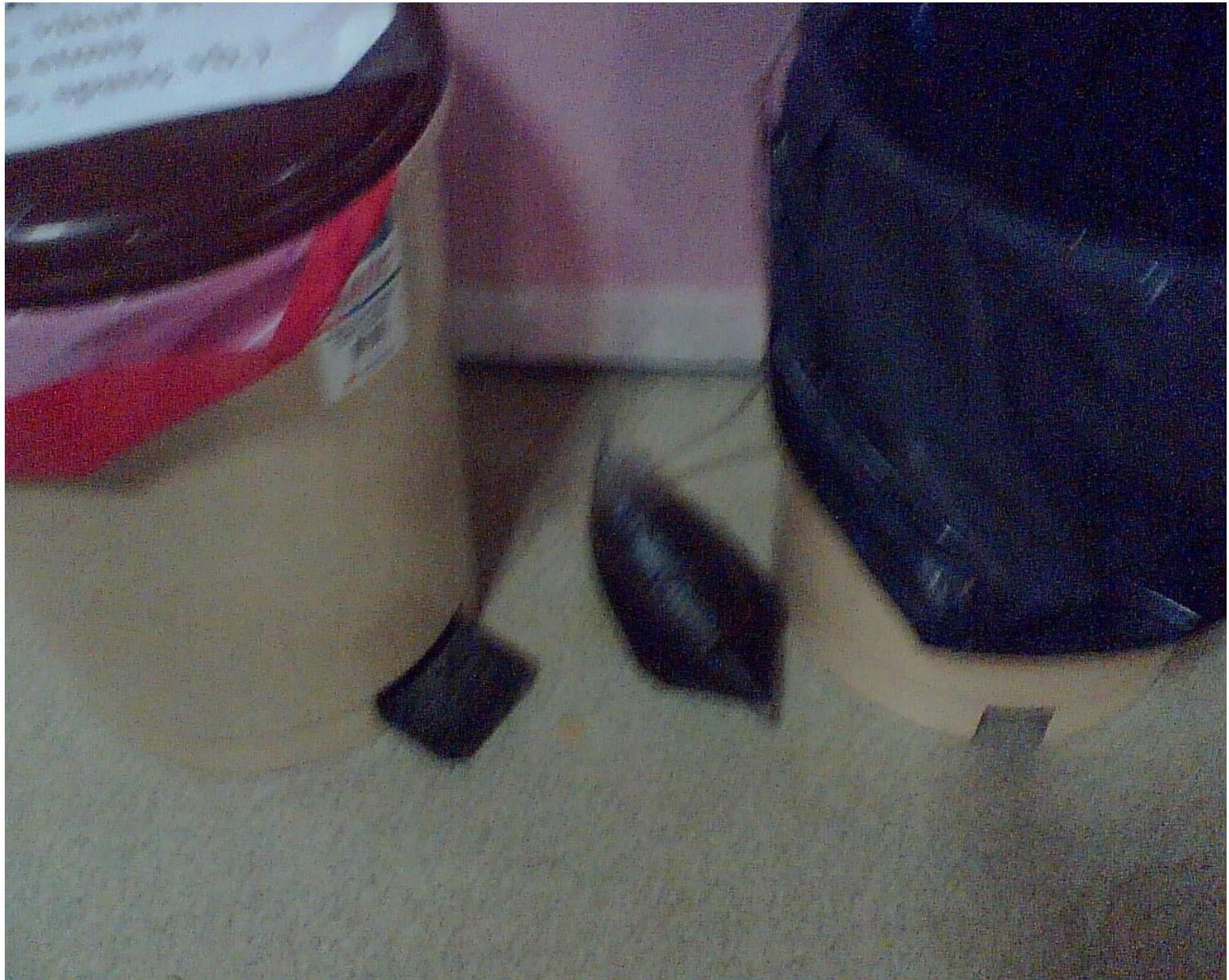
Tıbbi Atıkların ayrı toplanmasına ilişkin konteyner örnekleri

Ayrı toplanan her bir atık için atık konteynirinin üzerine atılacak atık türünün yazılması ve ilgili yerlere talimatların yazılması atıkların ayrı toplanmasındaki başarıyı yükseltecektir.

Tıbbi Atıkların ayrı toplanmasına ilişkin olumsuz örnekler..

TIBBİ ATIKLARIN ÜNİTE İÇİNDE TAŞINMASI

Tıbbi Atıklar sağlık kuruluşu içinde özel araçlar ile bu iř için eğitilmiş personel tarafından taşınmalıdır.

Tıbbi Atık Taşıma Aracı ;

- tekerlekli ve kapalı,
- paslanmaz metal, plastik veya benzeri malzemeden yapılmış,
- keskin kenarları olmayan,
- temizlenmesi, dezenfeksiyonu kolay,
- sadece bu iř için ayrılmış,
- turuncu renkli**,
- "Uluslararası Biyotehlike"** amblemi ve **"Dikkat! Tıbbi Atık"** ibaresi yer almalıdır.

TIBBİ ATIKLARIN ÜNİTE İÇİNDE TAŞINMASI

Tıbbi atık torbaları ağızları sıkıca bağlanmış olarak ve sıkıştırılmadan atık taşıma araçlarına yüklenir, toplama ve taşıma işlemi sırasında el veya vücut ile temastan kaçınılır. Atık torbaları asla elde taşınmazlar. Taşıma işlemi sırasında atık bacaları ve yürüyen şeritler kullanılmaz.

TIBBİ ATIKLARIN ÜNİTE İÇİNDE TAŞINMASI

Tıbbi atıklar ile evsel nitelikli atıklar aynı araca yüklenmez ve taşınmazlar. Atık taşıma araçları her gün düzenli olarak temizlenir ve dezenfekte edilirler. Araçların içinde herhangi bir torbanın patlaması veya dökülmesi durumunda atıklar güvenli olarak boşaltılır ve taşıma aracı ivedilikle dezenfekte edilir.

Ünite içinde uygulanan toplama programı ve atık taşıma araçlarının izleyeceği güzergah, hastaların tedavi olduğu yerler ile diğer temiz alanlardan, ziyaret, hastane personeli ve hasta trafiğinin yoğun olduğu bölgelerden mümkün olduğunca uzak olacak şekilde belirlenmelidir.

Atıkların taşınmasıyla görevli personel, **turuncu** renkli özel elbise giyer.

- eldiven
- koruyucu gözlük
- maske
- çizme

Taşıma işleminde kullanılan özel giysi ve ekipmanlar ayrı bir yerde muhafaza edilmelidir.

ATIK YÖNETİMİ AKIŞ ŞEMASI

1

- Atıkların Tespiti ve Sınıflandırılması,

2

- Ayrı Toplanması

3

- Geçici Depolaması

4

5

6

ATIKLARIN GEÇİCİ DEPOLANMASI

Sağlık kuruluşları, atıkların bertaraf alanına taşınıncaya kadar güvenli bir şekilde biriktirilmesi ve bekletilebilmesi için geçici atık deposu inşa etmekle veya konteyner bulundurmakla yükümlüdürler.

Atıkların Geçici Depolanma Ünitesi

En az 2 günlük atığı depolayabilmeli

TIBBİ ATIKLARIN GEÇİCİ DEPOLANMASI

❖ 20 YATAK VE ÜSTÜ

- ✓ **Tibbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde** EK-1' de yer alan ve en az 20 yatak kapasitesine sahip üniteler geçici atık deposu inşa etmekle yükümlüdür.

❖ 20 YATAK ALTI

- ✓ **Tibbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde** EK-1 'de yer alan ve 20 'den daha az yatağa sahip üniteler konteyner bulundurmakla yükümlüdür.

❖ YATAKSIZ ÜNİTELER

- ✓ **Tibbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde** de EK-1-C de belirtilen ünitelerde oluşan tıbbi atıklar en yakında bulunan geçici atık deposuna veya konteynerine götürülür veya ilgili belediyenin toplama taşıma aracına teslim edilir.

TIBBİ ATIKLARIN GEÇİCİ DEPOLANMASI

20 ve üstü yatağa sahip sağlık kuruluşları geçici atık deposu inşa etmekle yükümlüdür.

Geçici atık deposunun özellikleri

- iki bölmeli (evsel+tıbbi)
- 2 günlük atık kapasiteli,
- temizlenmesi kolay malzeme ile kaplı,
- yeterli aydınlatma ve pasif havalandırmalı
- dışa açılan veya sürmeli kapılar,
- kapılar **turuncu renkli**,
- “Uluslararası Biyotehlike” amblemi ve “Dikkat! Tıbbi Atık” ibaresi
- araçların rahat ulaşabileceği yerde, yoğun insan ve hasta trafiğinin olduğu yerlerden uzak olmalıdır.

TIBBİ ATIKLARIN GEÇİCİ DEPOLANMASI

❖ 20 YATAK ALTI

KONTEYNERLER :

- En az iki günlük atığı alacak kapasite ve sayıda olur.
- İç yüzeyler dik köşeler içermez kesişen yüzeyler yumuşak dönüşlerle birbirine birleşir.
- Dış yüzeyi turuncu renkli olur.
- Üzerinde tıbbi atık amblemi bulunmalıdır.
- Her gün veya herhangi bir kazadan hemen sonra temizlenir/ dezenfekte edilir.
- Hastane giriş -çıkış , otopark gibi yoğun insan ve hasta trafiğinin olduğu yerler ile gıda depolama, hazırlama ve satış yerlerinden uzağa yerleştirilir.

KÜÇÜK MİKTARDA ÜRETİLEN TIBBİ ATIKLARIN GEÇİCİ DEPOLANMASI

EK-1 c'de belirtilen ünitelerde oluşan ve tıbbi atık torbaları ile kesici-delici atık kapları ile toplanan tıbbi atıklar, teknik özellikleri 16. maddede belirtilen taşıma araçları ile en yakında bulunan geçici atık deposuna veya konteynerine götürülür.

Böyle bir imkanın olmaması halinde üretilen tıbbi atıkların ilgili belediyenin tıbbi atık toplama ve taşıma aracı tarafından alınması sağlanır. Bu durumda tıbbi atıklar güvenli bir şekilde muhafaza edilir ve gerekirse ikinci bir tıbbi atık torbasının içine konulur. Atıklar, tıbbi atık toplama aracı gelmeden önce kesinlikle dışarıya bırakılmaz, evsel atıklar ile karıştırılmaz ve evsel atıkların toplandığı konteynerlere konulmaz.

Eysel Atıkların Depolanması

Tıbbi Atıkların Depolanması

Geçici Atık Deposu Yerine Konteynır Kullanılması

Tıbbi Atık Geçici Atık Depolarına Ruhsat Alınması

Geçici atık deposu kurmakla yükümlü olan ünitelere yapı ruhsatı vermeye;

Belediye ve mücavir alan sınırları içinde kalan ve büyükşehir belediyesi olan yerlerde büyükşehir belediye başkanlığı, diğer yerlerde belediye başkanlıkları, belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan yerlerde valilikler yetkilidir,

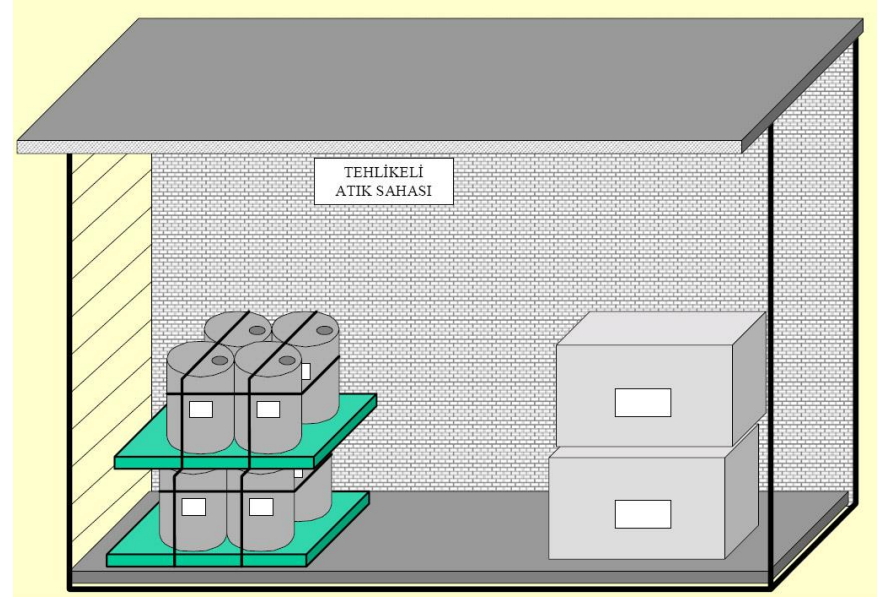
TEHLİKELİ ATIKLARIN GEÇİCİ DEPOLANMASI

Tehlikeli atıkların (tehlikeli ambalaj atıkları, tehlikeli kimyasallar, amalgam atıkları, atık ilaçlar, röntgen banyo solüsyonları, atık madeni yağlar, atık pil/aküler, floresan lambalar, absorban maddeler, ağır metal içeren atıklar vb.) birbirleri ile karıştırılmadan toplanması gerekmektedir.

TEHLİKELİ ATIKLARIN GEÇİCİ DEPOLANMASI

Atıkların kod numaraları ile (Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik Ek-4 atık listesinden) tanımlanarak beton saha üzerine yerleştirilmiş sağlam, sızdırmaz, emniyetli ve uluslararası kabul görmüş standartlara uygun olan ve üzerlerinde **"tehlikeli atık"** ibaresi yer alan konteynerler içerisinde kimyasal reaksiyona girmeyecek şekilde ayrı olarak yüz seksen günden fazla olmamak kaydıyla geçici depolanması ve yönetmelikte tanımlı yöntemlere uygun olarak lisans almış taşıyıcılar vasıtasıyla lisanslı bertaraf /geri kazanım tesislerine belgeli olarak gönderilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Geri kazanıma ya da bertarafa gidecek atıklar, tesis içerisinde özel yerlerde kap veya hazneler içinde; ayrı ayrı ve birbiri ile kimyasal reaksiyona girmeyecek şekilde atık cinslerine göre etiketlenip ve geçici bir süre için depolanmalıdır.

TAKY'ne göre ayda bin kilograma kadar atık üreten üretici biriktirilen atık miktarı altı bin kilogramı geçmemek kaydı ile valilikten izin almaksızın atıklarını arazisinde en fazla yüz seksen gün geçici depolayabilir.

ATIK YÖNETİMİ AKIŞ ŞEMASI

1

- Atıkların Tespiti ve Sınıflandırılması,

2

- Ayrı Toplanması

3

- Geçici Depolaması

4

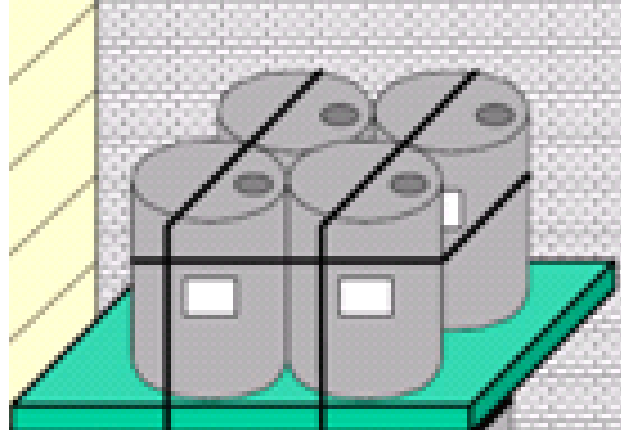
- Ambalajlaması

5

6

TEHLİKELİ ATIKLARIN BERTARAFI İÇİN AMBALAJLAMA

Sağlık kuruluşu ürettiği tehlikeli atıklarla ilgili kayıt tutmakla, atığını göndereceği lisanslı geri kazanım yada bertaraf tesisinin istemiş olduğu uluslararası kabul görmüş standartlara uygun ambalajlama ve etiketleme yapmakla yükümlüdür.

ATIK YÖNETİMİ AKIŞ ŞEMASI

1

- Atıkların Tespiti ve Sınıflandırılması,

2

- Ayrı Toplanması

3

- Geçici Depolaması

4

- Ambalajlaması

5

- Taşınması

6

TIBBİ ATIKLARIN TAŞINMASI

Tıbbi Atıkların sağlık kuruluşundan alınarak bertaraf tesisine taşınmasından İlimizde Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı sorumludur. Taşıma özel olarak dizayn edilmiş ve Müdürlüğümüzce lisanslandırılmış araçlar ile yapılmalıdır.

TIBBİ ATIKLARIN TAŞINMASI

01.07.2012 tarihinden itibaren;

Tıbbi Atık taşıması esnasında "Ulusal Atık Taşıma Formu" kullanılması zorunludur.

UATF atık üreticisi tarafından bağlı bulundukları Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden alınır. Müdürlüğümüzde bu form Döner Sermaye Saymanlığından temin edilebilir.

Adres : Necatibey Caddesi No:63 Sıhhiye (Kumrular Sokak ile Necatibey Caddesinin kesiştiği yerde)

Halk Bankası Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kurumsal Tahsilat Hesabına Gelir Kod Numarası 203 no'lu hesaba 1 adet UATF 2TL olarak hesaba ücreti yatırılıp, dekontu ilgili kişiye verilir.

İlgili Kişi ;Emin Bey Telefon: 410 24 62)

DİKKAT

**TIBBİ ATIK
ARACI**

TEHLİKELİ ATIKLARIN TAŞINMASI

Tehlikeli atıkların taşınması TAKY gereğince bu iş için lisans almış kişi ve kuruluşlarca taşınan atığın özelliğine uygun araçlarla yapılır.

Aynı araçta aynı kap içinde taşınacak atığın kod numarası aynı olmak zorundadır.

Taşıma işlemi yapılacak araçlarda Ulusal Atık Taşıma Formu bulundurulması zorunludur. Taşıma Formları atık üreticisi tarafından ilgili valilikten temin edilir.

Yönetmelik kapsamında olan ancak toplamı elli kilogramı geçmeyen atıkların taşınmasında Lisanslı Araç ve UATF kullanılması zorunlu değildir.

ATIK YÖNETİMİ AKIŞ ŞEMASI

1

- Atıkların Tespiti ve Sınıflandırılması,

2

- Ayrı Toplanması

3

- Geçici Depolaması

4

- Ambalajlaması

5

- Taşınması

6

- Bertarafı

BERTARAF

1. **TIBBİ ATIKLAR** : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından işletilen Sincan Çadırtepe Depolama Alanında gömülerek bertaraf edilmektedir.
2. **TEHLİKELİ ATIKLAR** : :Atık kodlarına uygun olarak öncelikle geri kazanım, geri kazanımı mümkün değilse bertaraf tesislerine atık üreticisi tarafından gönderilir.
3. **EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR**: Sağlık kuruluşlarının bağlı bulundukları İlçe Belediyesi tarafından toplanan evsel nitelikli katı atıklar Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından Mamak Katı Atık Depolama Sahası ve Sincan Çadırtepe Katı Atık Düzenli Depolama Sahasında gömülmek suretiyle bertaraf edilmektedir.
4. **AMBALAJ ATIKLARI** : İlçe belediyelerinin ambalaj atığı yönetim sistemine ücretsiz olarak verilen atıklar türlerine göre geri kazanım sistemine verilmektedir

AYIRDIĞIMIZ ÜRÜNLER NELERE DÖNÜŞÜYOR?

Kağıt-Karton

Metal

Kırık Şişe

PVC Su Şişesi

Pet Şişe

Temizlik.
Maddesi Şişeleri.

Kağıt-Karton

Konserve Kutusu

Cam Şişe

Pissu Boruları

İplik

Plastik Kova

DIKKAT
TIBBİ ATIK
ALANI

Değerlerimize sahip çıkalım.

Sabrınızdan dolayı teşekkür ederim.
Cemil YILDIRIM-Çevre Müh.
SORULAR VE SORUNLARINIZ İÇİN

TEL: 219 77 91-95(5 HAT) FAKS: 219 7128
WEB : ankara@cevresehircilik.gov.tr